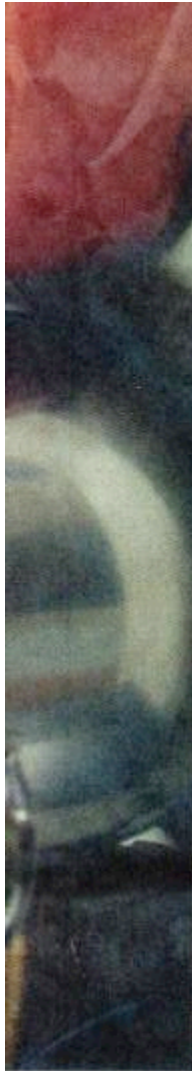

Gemenskap. I anslutning till köket ligger det gemensamma vardagsrummet. Här läser man, spelar brasa och umgås. De stora ytorna uppskattas av barnen i huset.

Middagen är serverad. Ulrika Anzén skriver ner matgästernas namn och Lennart Nord betalar självkostnadspriset som är 25 kronor. Ulla Nord och Solveig Sandstedt står på tur för att ta för sig av grytan.

Det enkla livet förenar

Lund. Säg kollektiv och tankarna går tillbaka till sjuttioalet, hippier i velourdressar och puttrande linsgrytor. Men hur ser det ut 2009? Hemma hälsade på i kollektivhuset Slottet, som i år fyller 25, och tas emot av ett par pionjärer.

- Vi har fått nya barn! utbrister Lennart Nord.

Lennart och Ulla Nord är pensionärer och deras egna barn är utflugna, men det har kommit nya till Slottet. Fyra barnfamiljer finns nu i huset, till bådas stora glädje. Men det är ingen storfamilj det handlar om, i kollektivhuset har man både separata lägenheter och gemensamma utrymmen.

För Lennart Nord väcktes tankarna på kollektivhus redan när han studerade arkitektur på Chalmers i slutet av 1960-talet. Han ifrågasatte miljöpro-

ga på att lämna radhuset i Dalby.

- Det fanns gott om fördomar. Jag tror de var rädsla för att bli kallade kommunister, säger Lennart Nord.

Häftan av dem som var med från starten bor fortfarande kvar i huset, som rymmer sexton lägenheter i olika storlekar. De två trapphusen - det gröna och det blå - är sammanbundna på tre ställen: på vinden, i köket och i källaren. På så sätt blir det inga återvändsgränder.

Från paret Nord's ovanvåning når vi vinden, där huset har rum som de boende kan lägga till sina lägenheter efter behov.

- Våra tonåringar har tagit steget ut i verkligheten den vägen, berättar Ulla Nord.

Sedan några år tillbaka bor studenten Ulrike Dep-

pert här. För henne var det gemenskapen i huset som lockade - och att få lagad mat.

- Här är det alltid någon som frågar hur jag har det och som bryr sig. Och så serveras det middag klockan sex. Samtidigt kan jag stänga dörren när jag vill vara ifred.

En annan positiv effekt av det blandade boendet, tycker Ulrike Deppert, är att hon här får träffa äldre människor - något som inte ofta blir av om man bor på studentkorridor.

Vissa åtaganden ingår också i kollektivhusboendet. Alla ska laga mat i par elva gånger per år, hjälpa till att sköta huset och delta i de månatliga mötena. Då diskuteras allt från nästa städning till inköp, reparationer och fester. Ibland kan det hetta till ordentligt, berättar Ulrike Deppert. Men

Ulla Nord tycker ändå att de borde prata ännu mer.

- Det är bättre att det kommer ut, än att folk går och pratar skit sinsemellan.

Genom en inbjudande röd dörr når vi husets hjärta - köket.

Här lagas det middag fyra kvällar i veckan. Två personer ordnar mat till dem som skrivit upp sig på en lista. Ofta blir det omkring tjugo stycken. Artssoppa med ugnspannkaka står på torsdagsmenyn och veckan avslutas med svamprisotto.

I början fick man bara dricka alkohol i matsalen på fredagar.

- Det var för att undvika slentrianmässigt vardagsdrickande, men det visade sig inte vara något problem. Nu dricker vi vin till maten när vi vill, säger Lennart Nord.

Klockan är lite över fyra

och i köket hittar vi Ulrika Anzén och Anders Persson, som står för kvällens middag. Dottern Lola Anzén Persson, snart tre år, vill också vara med och röra ganoff. Korven är utbytt mot sojastrimlor, eftersom ingen av dem äter kött.

De flyttade till Slottet förra året. Ulrika Anzén har alltid drömt om en stor familj, men att själv skaffa nio barn kändes inte aktuellt. Så de satte upp en lapp i huset och hade tur. En tvåa blev ledig.

Men varför kollektivhus?

- Av många skäl. Det sociala är viktigt, de gemensamma middagarna och att det känns tryggt. Man har kontakt med alla i huset och bra koll på varandra.

De upplever också att mindre tid går åt till inköp och matlagning, vilket betyder mer tid för familjen.

slottsfolket

En vardagsrationalisering, kort och gott.

– Ur ett jämställdhetsperspektiv är det också bra. Här är det ingen som kommer undan matlagning och städning.

Men hur gör man med alla viljor?

– Visst har vi konflikter, medger Anders Persson. Det kan gnissla rätt bra ibland.

Kökets renovering är en sådan het potatis. Några vill ha nytt, andra är nöjda med det som finns. Detta är inget som bekymrar Lola Anzén Persson, som rör på för glatta livet i sin bunke. I januari ska hon bli storasyster. Just nu bor familjen i en tvåa och det är lite trångt. Men flytta vill de inte.

– Det ordnar sig nog. Vi kanske har tur så det blir en större lägenhet ledig så småningom.

Ulrika Anzén arbetar

som socialarbetare och Anders Persson är ingenjör. De flesta i huset är, precis som de, akademiker.

– Ja, det är en homogen grupp som bor här, vilket kanske är lite synd, säger Ulrika Anzén.

Men till skillnad från 1970-talskollektivet råder här inget krav på ideologisk tillhörighet.

– Alla är välkomna, men de flesta boende här drar nog åt vänster, säger Lennart Nord.

Anders Persson håller med, men säger att det är skillnad mellan generationerna.

– I vår ålder handlar det mest om själva boendet och det praktiska. De äldre driver frågan om kollektivhusens fortlevnad.

För Lennart Nord är det viktigt att visa fördelarna med kollektiv, att det finns mycket att vinna på gemenskapen. Efter Slottet

har det tillkommit tre kollektivhus i Lund (Regnbågen 1989, Fiolen 1992 och Russinet 1998), men sedan har det stått stilla.

– Jag vill se fler! säger Lennart Nord som gärna skulle fungera som mentor till en grupp nybyggare.

Vid sextiden börjar folk strömma till i matsalen. Middagen är klar och kast-rullerna sätts fram. Självkostnadspriset 25 kronor läggs i en liten korg.

Vid de två stora borden äts det och pratas om vart annat. Efteråt flyttar en del in i vardagsrummet, bläddrar i tidningar och fortsätter samtalen. Barnen leker. Det är en vanlig vardagskväll, och efter ett tag går var och en upp till sig.

Och där är det naturligtvis fritt fram att plocka fram velourdressen.

TEXT: KARIN LINDBOM

FOTO: MIRIAM PREIS

Tillsammans när man vill. Alla boende i kollektivhuset har en egen lägenhet. Anders Persson och Lola visar sin tvåa, där vardagsrummet har olika delar för musik, avkoppling och lek.

Ett rum med utsikt. Pionjärerna Ulla och Lennart Nord har den största lägenheten, en femma, som ligger högst upp i huset. Klara dagar kan de se Domkyrkans spiror.

Extrarum. På vinden finns ett större allrum som kan användas efter behov. Studenten Ulrike Deppert brukar sitta och skriva vid det stora träbordet.

FAKTA

Ett hus för fattiga

- Huset byggdes 1924 för behövande och barnrika familjer i Lund. I folkmun döptes det ironiskt till Slottet i Nöden.
- Kollektivhuset består av en bostadsrättsförening och en kollektivhusförening. I Sverige finns idag drygt ett fyrtiotal kollektivhus. I Lund finns fyra.
- Kollektivhusets födelseår: 1984.
- Antal lägenheter: 16, ettor till femmor.
- Antal boende: 32.
- Gemensamma utrymmen: kök, vardagsrum, tvättstuga, snickarverkstad, biorum (ja, Moodyssons "Tillsammans" finns i filmhyllan), gästrum, bastu med mera.
- I kollektivhuset delar man på: el, prenumerationer, toalettpapper, tvättmedel, tv med mera.

